

Dosarul nr. 2ra-1594/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. D. Băbălău)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, I. Cotruță, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

10 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Valeriu Mitrofan

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Valeriu Mitrofan împotriva lui Iurie Garaba și a Ministerului Justiției al RM cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești

împotriva deciziei din 11 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Valeriu Mitrofan și menținută hotărârea din 19 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru

constată:

La data de 31 octombrie 2019, Mitrofan Valeriu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Iurie Garaba și a Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală a RM cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 1 septembrie 1985, potrivit ordinului nr. 51 a fost angajat la Tehnicumul de Construcții din or. Chișinău (succesorul de drept fiind Centrul de Excelență în Construcții din or. Chișinău) în calitate de profesor de științe sociale și geografie.

După șapte ani de activitate, prin ordinul nr. 15-c din 30 martie 1992, a fost numit în funcția de director adjunct pe educație, cu dreptul de a citi 360 ore.

A relatat că, odată ce a devenit vacantă funcția de director al Colegiului Industrial și de Construcții din or. Chișinău (în prezent Centrul de Excelență în Construcții din or. Chișinău), ministrul învățământului, în persoana lui Gheorghe

Sima, la 28 mai 2002, l-a numit în calitate de director interimar al Colegiului Industrial și de Construcții din or. Chișinău.

La 12 noiembrie 2002, în mod abuziv, directorul Valeriu Pelivan (actualul director care este în funcție pe parcursul a 17 ani consecutiv), a emis ordinul nr. 35-p, prin care dânsul a fost eliberat din funcția de director-interimar al Colegiului Industrial și de Construcții din or. Chișinău, iar la 27 martie 2003, la fel în mod abuziv, a fost emis ordinul nr. 61-p, prin care a fost eliberat din funcția de director-adjunct pe educație, continuând să-și îndeplinească funcția de profesor. Despre gestionarea frauduloasă a resurselor financiare, a bunurilor mobile și imobile la Colegiul Industrial și de Construcții din or. Chișinău de către directorul Valeriu Pelivan a sesizat organele de control.

Ca rezultat, la 3 octombrie 2006 a fost întocmit actul de control privind rezultatele reviziei la Colegiu Industrial și de Construcții din or. Chișinău, prin care a fost confirmată gestionarea frauduloasă. Pentru a acoperi și stopa fărădelegile comise, Valeriu Pelivan împreună cu unii angajați din sistemul procuraturii, poliției și alte persoane influente, au întreprins toate măsurile posibile și imposibile pentru a-l izola, înaintând diferite plângeri la toate organele de control, procuratură, poliție etc., iar ca rezultat i-au fost deschise zeci de dosare penale cu zeci de capete de acuzare, ulterior conexe într-un singur dosar.

Astfel, la 14 septembrie 2004, OUP al SUP CPS Centru mun. Chișinău, Elena Dogaru a emis o rezoluție privind pornirea urmăririi penale împotriva sa, în sodarul penal nr. 2004011238, procuror Iurie Garaba.

La 14 septembrie 2004, OUP al SUP CPS Centru mun. Chișinău, Elena Dogaru a emis o rezoluție privind pornirea urmăririi penale împotriva sa, în sodarul penal nr. 2004011239, procuror Iurie Garaba.

Ulterior, la 20 noiembrie 2006, Judecătoria Grigoriopol or. Chișinău, judecător Nicolae Costin, a emis o sentință abuzivă, prin care a fost Valeriu Mitrofan a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c), d) Cod penal al RM și condamnat la trei ani de închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

A precizat că prin decizia din 8 februarie 2007 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Valeriu Mitrofan, casată parțial sentința din 20 noiembrie 2006 a Judecătoria Grigoriopol or. Chișinău în partea condamnării și pronunțată o nouă decizie, prin care i s-a stabilit o pedeapsă de 8 luni cu închisoare cu privarea dreptului de a ocupa funcții de conducere pe un termen de 2 ani.

Prin decizia din 28 iunie 2007 a Curții Supreme de Justiție, a fost casată decizia din 8 februarie 2007 a Curții de Apel Chișinău și pronunțată o nouă hotărâre, prin care a Valeriu Mitrofan a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 329 Cod penal, cu aplicarea unei pedepse sub formă de amendă în mărime de 150 u.c., fiind eliberat din sala de judecată, fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită formă de activitate.

A declarat că la 15 aprilie 2013, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a emis o hotărâre, în cauza Mitrofan contra Moldovei prin care a constatat încălcarea art. 3, 6 § 1 și 13 din Convenție în privința lui Valeriu Mitrofan.

Ulterior, prin decizia din 24 iunie 2014 a Curții Supreme de Justiție, a fost admisă cererea de revizuire depusă de Valeriu Mitrofan, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia din 1 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Valeriu Mitrofan, reprezentat de avocatul Alexandru Bodrug, casată sentința din 20 noiembrie 2006 a Judecătoriei Grigoriopol și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Valeriu Mitrofan, în temeiul art. 190 alin. (2) lit. c), d) Cod penal al RM, a fost achitat din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

A menționat reclamantul că din cauza acțiunilor abuzive și ilegale ale procurorului Iurie Garaba, a fost privat în mod ilegal de posibilitatea de a munci în calitate de profesor pe parcursul perioadei 20 noiembrie 2006 – 24 aprilie 2018, perioadă ce constituie 11 ani și 5 luni.

La fel, a precizat că prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilegale și abuzive ale organelor de drept este enorm și se argumentează prin următoarele. Astfel, timp de 11 ani și 5 luni a fost lipsit de dreptul de a-și exercita profesia obținută la Universitatea de Stat, nu a avut posibilitatea să meargă la cursurile de recalificare organizate de Ministerul Educației în domeniul în care a activat.

Pe parcursul acestei perioade de timp a fost nevoit să exerseze diferite profesii pentru a-și întreține familia, profesii ce nu au nimic comun cu profesia pe care o exercita la colegiu, fiind privat ilegal de dreptul de a exercita funcția de profesor și de dreptul de a obține grad didactic.

Elevii și studenții și-au schimbat atitudinea și impresia față de el, astfel, stima și respectul care prin muncă a fost acumulat pe parcursul a 21 de ani de activitate în această instituție, într-o singură zi a fost distrusă, ca rezultat a fost izgonit din domeniul educației.

Iar aceste acțiuni au avut un impact distrugător pentru familia sa, din motiv că soția și copilul minor le-au perceput destul de bolnăvicios și cu teamă.

De asemenea, acțiunile ilegale au influențat negativ asupra comportamentului fiului său, care mereu în diferite discuții era întrebat de foștii săi elevi, studenți și profesori din colegiu, de ce s-a întâmplat așa ceva și ce va face tatăl tău.

Durerea sufletească a fost amplificată la constatarea faptului că fiul său a fost izolat o perioadă lungă de timp de colegii de liceu și cei de la locul de trai, purtând în suflet amprenta unui copil de profesor urmărit penal, care a fost dat afară de la lucru din instituția unde fiul își continua studiile, fapt ce a sporit afecțiunile de ordin moral și psihic în procesul de instruire și comunicare cu semenii săi.

O durere enormă sufletească pe care niciodată nu va fi posibil de recuperat a fost cauzată și părinților lui, care nu puteau să înțeleagă cum a fost posibil ca

fiul lor care a absolvit școala din sat cu mențiune, a ajuns să fie urmărit penal și eliberat din instituția în care a activat timp de 21 de ani consecutiv.

A subliniat reclamantul că aceste acțiuni ilegale ale procurorului Iurie Garaba și ale directorului Valeriu Pelivan i-au creat o durere psihologică și sufletească enormă, menționând că, atunci când se întâlnea cu foștii absolvenți ai Colegiului Industrial și de Construcții din or. Chișinău și unii profesori cu care a activat timp de 21 ani, toți îl întrebau de ce s-a întâmplat așa ceva, iar dânsul nu avea argumentele necesare, din motiv că exista o decizie a instanței de judecată la acel moment, care nu i-a permis restabilirea în funcție.

Unsprezece ani și cinci luni de înjosire și umilință din viață, pierduți prin lupte interminabile cu instanțele naționale.

Motivul prin care Curtea Supremă de Justiție i-a respins recursul privind anularea ordinului și restabilirea în funcție, menționând că totuși dânsul a fost recunoscut vinovat și nu a fost achitat și informația de pe pagina web a instanțelor de judecată unde este păstrată inscripția precum că a fost condamnat în baza art. 190 CP, îi cauzează enorme emoții negative și pagube morale inestimabile.

Pe parcursul acestor 11 ani și 5 luni a încercat de zeci de ori să se angajeze în unele instituții de profil, conform specialității, însă toți se uitau straniu și îi dădeau un răspuns negativ din cauza celor menționate mai sus.

La fel, a accentuat reclamantul că pe pagina web a Curții de Apel Chișinău, când este accesat numele Valeriu Mitrofan apare de nenumărate ori inscripția acuzat pentru escrocherie.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Pe parcursul examinării cauzei, reclamantul Valeriu Mitrofan și-a modificat cerințele, solicitând încasarea sumei de 500 000 de lei din contul Ministerului Justiției al RM și obligarea procurorului Iurie Garaba să aducă scuze oficiale în numele statului care a fost supus neîntemeiat urmăririi penale, în formă scrisă la locul de muncă: Centrul de Excelență în Construcții din or. Chișinău str. Gh. Asachi nr. 7, în Monitorul Oficial, prin intermediul posturilor de televiziune Pro TV Moldova, NTV Moldova, Prime TV și Publika TV.

Prin hotărârea din 19 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul central, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia din 11 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Valeriu Mitrofan și menținută hotărârea din 19 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

La 3 septembrie 2021, prin intermediul poștei electronice și, ulterior, la 14 septembrie 2021, prin intermediul Secției Documentare procesuală a cauzelor civile a Curții Supreme de Justiție, Valeriu Mitrofan a declarat recurs împotriva deciziei din 11 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând repunerea în termen, admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că în cadrul examinării cauzei, nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele esențiale, concluziile expuse în decizia instanței de apel sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, normele de drept material și de drept procedural au fost aplicate eronat.

Totodată, a precizat că a fost în imposibilitate de a participa la ședințele de judecată stabilite în litigiul dat, fapt ce se confirmă prin argumentele și probele expuse în cererea de repunere în termen a recursului.

A comunicat că a luat cunoștință de conținutul deciziei instanței de apel din 11 martie 2021, la 3 septembrie 2021, dat fiind faptul că în perioada 14 aprilie 2021 – 17 iulie 2021, s-a aflat în arest la domiciliu, monitorizat electronic și a fost în imposibilitate de se prezenta în ședința de judecată și, respectiv, să depună recursul în termen.

La 22 septembrie 2021, în adresa lui Iurie Garaba, a Ministerului Justiției al RM și a Procuraturii Generale a RM a fost expediată copia recursului declarat de Valeriu Mitrofan, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 201 vol. II), fiind recepționată de către Ministerul Justiției al RM la 1 octombrie 2021, potrivit avizului de recepție (f. d. 207 vol. II).

La 4 octombrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Procuratura Generală a RM a depus referință la recursul declarat de Valeriu Mitrofan, solicitând declararea acestuia ca fiind inadmisibil și depus peste termen.

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu au parvenit referințe prin care Iurie Garaba sau Ministerul Justiției al RM să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

Examinând argumentele recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Valeriu Mitrofan inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 433 lit. b) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434 CPC.

Conform art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

La caz, prin prisma normei enunțate, se constată că recursul de către Valeriu Mitrofan împotriva deciziei din 11 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost depus la data de 3 septembrie 2021, prin urmare cu depășirea excesivă a termenului de 2 luni, care este unul de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs relevă că motivele invocate de către recurentul Valeriu Mitrofan în justificarea depunerii recursului menționat în interiorul termenului prevăzut de lege, nu îndeplinesc cerințele prevăzute de lege.

Așadar, după cum denotă actele cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău, contestată cu recurs de către Valeriu Mitrofan, prin care a fost respins apelul

declarat de Valeriu Mitrofan și menținută hotărârea din 19 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, a fost emisă și pronunțată la 11 martie 2021, fapt ce se reflectă prin procesul-verbal al ședinței instanței de apel din 11 martie 2021 (f. d. 2-3 vol. II).

Contrar susținerilor recurentului, decizia motivată din 11 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, atacată cu recurs, a fost expedită, la 14 aprilie 2021, la adresa electronică a lui Valeriu Mitrofan indicată de către ultimul în cererea de apel, ceea ce se atestă atât prin scrisoarea de însoțire a actului judecătoresc (f. d. 28 vol. II), cât și prin extrasul din poșta electronică (f. d. 29 vol. II).

Or, potrivit art. 100 alin. (1) CPC, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Distinct de aceste prevederi legale, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice.

În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului, data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc.

Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul menționat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități, cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

La caz, însă, astfel de mențiuni de eroare tehnică, odată cu expedierea actului judecătoresc la adresa electronică a lui Valeriu Mitrofan, lipsesc.

Drept urmare, acțiunile instanței de apel cu privire la expedierea copieii deciziei din 12 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, se încadrează pe deplin în rigorile prevăzute la art. 100 alin. (1) CPC.

Mai cu seamă, se constată că la data de 13 aprilie 2021, decizia din 11 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată și pe pagina web a Curții de Apel Chișinău.

Totodată, se va nota că, prin Hotărârea Parlamentului nr. 49 din 31 martie 2021, a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 1 aprilie – 30 mai 2021, însă fără a fi instituite anumite măsuri de

restricție, aceste atribuții fiind de competența Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

Aici, este important de menționat, că sesiunea Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a avut loc la data de 15 aprilie 2021, când prin Dispoziția nr. 3, la pct. 1, comisia a dispus că pe durata stării de urgență, termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 49 din 31 martie 2021.

În același timp, aceeași dispoziție din 15 aprilie 2021, la pct. 41 care reglementează dispoziții finale și tranzitorii stabilește expres că „prezenta dispoziție intră în vigoare din momentul emiterii” și se publică pe pagina oficială a Guvernului”.

Deci, din conținutul acestui act, se reflectă în mod cert că legislatorul nu a prevăzut efectul retroactiv al actului normativ și, respectiv, acesta generează efect juridic doar din momentul emiterii acestuia, adică începând cu 15 aprilie 2021.

La 28 aprilie 2021, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, prin Hotărârea nr. 15, a declarat neconstituțională Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 49 din 31 martie 2021.

Distinct de aceste constatări, se atestă că, deși termenul de declarare a recursului urma să curgă din 15 aprilie 2021, ziua imediat următoare datei comunicării deciziei contestate prin intermediul poștei electronice, instanța de recurs va notă că, începând cu data de 15 aprilie 2021, termenul a fost suspendat de drept prin dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 3 din 15 aprilie 2021 până la data de 28 aprilie 2021, când Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 49 din 31 martie 2021 a fost declarată neconstituțională.

Prin urmare, termenul de 2 luni de declarare a recursului a început să curgă de la 29 aprilie 2021 și a expirat la data de 29 iunie 2021, pe când, cererea de recurs împotriva deciziei instanței de apel a fost depusă doar la data de 3 septembrie 2021.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că, deși recurentul prin cererea de recurs depusă la 3 septembrie 2021, a solicitat repunerea recursului în termenul de declarare, aceasta nu poate fi avută în vedere dat fiind faptul că potrivit art. 434 alin. (2) CPC, termenul de 2 luni de declarare a recursului *este unul de decădere și nu poate fi restabilit*.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că dreptul la un proces echitabil, care este garantat de art. 6 § 1 din Convenție, trebuie interpretat în lumina preambulului Convenției, care exprimă preeminența dreptului, unul din elementele fundamentale ale căreia este principiul securității raporturilor juridice care stabilește, între altele, că soluția definitivă a instanței de judecată nu trebuie pusă în discuție.

Iar, admiterea unui recurs tardiv, ar încălca principiul securității juridice, în situația în care marja de apreciere a termenului de depunere a unui recurs nu este nelimitată.

La acest segment se va reitiera că o astfel de constatare este compatibilă și cu respectarea standardelor inserate în Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată, chiar și cu o singură zi, a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanțele de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Ponomaryov contra Ucrainei din 3 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că recurentul a depus cererea de recurs cu omiterea evidentă a termenului de declarare a recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că în temeiul art. 433 lit. b) CPC, recursul declarat de Valeriu Mitrofan urmează a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 431 alin. (1), (2), 433 lit. b), 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Valeriu Mitrofan.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic